

CAPITOLUL 3

INSTRUMENTE DE PLATĂ UTILIZATE ÎN SISTEMUL BANCAR

3.1	Numerarul și instrumentele cu numerar
3.2	Cecul – definiție, părțile implicate în circuit, girarea, tipuri de girare
3.3	Circuitul cecului în baza Legii nr. 59/1934 asupra cecului, cu modificările și completările ulterioare
	3.3.1 <i>Introducere</i>
	3.3.2 <i>Transmiterea unui cec</i>
	3.3.3 <i>Plata unui cec</i>
	3.3.4 <i>Tipuri de cecuri</i>
	3.3.5 <i>Schema circulației unui cec (exemplu)</i>
3.4	Standing order
3.5	Ordinul de plată
3.6	SWIFT

3.1 Numerarul și instrumentele cu numerar

Activitatea casierului bancar constă, printre altele, în primirea de la client a numerarului și a instrumentelor cu numerar cum sunt, de exemplu, cecurile și alte instrumente (“documente de titlu pentru încasare”) în vederea creditării conturilor clientului respectiv.

În practica bancară modernă, numele clientului și numărul contului său din bancă sunt tipărite pe filele carnetului de cec pentru eliminarea oricăror erori care pot apărea, precum și pentru realizarea unei fluente a operațiunilor de la ghișeu.

Proceduri¹ utilizate de bănci românești:

- Casierul trebuie să se asigure că numele și numărul contului clientului bancar sunt indicate clar;
- Atunci când clientul plătește la ghișeu, casierul trebuie să verifice corectitudinea numelui și a numărului contului clientului al cărui cont urmează să fie creditat;
- Casierul trebuie să numere biletele de bancă prezentate de către client la ghișeu și să le sorteze pe cupiuri;
- Casierul bifează fiecare plată efectuată la ghișeu și își așează biletele de bancă în casă.

Numerarul se compune din:

- Bancnote;
- Monede;
- Instrumente similare cu numerarul, folosite ca mijloc direct de plată și acceptate pe scară largă în tranzacții.

Primele două componente sunt emise de băncile centrale sau de guverne. Acest drept de emisiune al băncii centrale sau al guvernului se numește **seigniorage**.

---

¹ Stabilite prin normele interne ale fiecărei bănci

Instrumentele de plată similare cu numerarul (“documente de titlu pentru încasare”) sunt următoarele:

- Ordine condiționate;
- Dividende;
- Obligațiuni la purtător;
- Ordine poștale;
- Cecuri de călătorie neutilizate;
- Tichete de masă, cupoane;
- Carduri;
- Monedă electronică.

3.2 Cecul – definiție, părțile implicate în circuit, girarea, tipuri de girare

*Cecul*² reprezintă, în general, un ordin necondiționat dat în scris de către o persoană (titularul unui cont creditor deschis la banca respectivă) unei alte persoane care trebuie să fie o bancă, semnat de către persoana care a dat ordinul și solicitând băncii să plătească la cerere o anumită sumă de bani fie la ordinul titularului de cont, fie la ordinul unui terț, fie la ordinul purtătorului.

Detalii privind cecul:

- ❖ Persoana care trage cecul se numește **trăgător**;
- ❖ Banca prin care se trage cecul se numește **banca trasă sau banca plătitoare**;
- ❖ Persoana asupra căreia cecul tras este plătit se numește **tras** sau **beneficiar**;
- ❖ În cazul în care trăgătorul trage un cec plătit în favoarea sa, atunci trăgătorul și trasul sunt una și aceeași persoană.

---

² Kirițescu Costin, *Relații valutare-financiare internaționale*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1978

În momentul prezentării la ghișeul băncii a unui cec, casierul trebuie să verifice următoarele elemente:

- ❑ *Dacă data este corectă:* Este cecul post-datat sau expirat?

Post-datat: înseamnă că cecul a fost prezentat la bancă înaintea datei specificate pe cec.

Expirat: înseamnă că cecul a fost prezentat la bancă după șase luni de la data înscrisă pe el.

În ambele situații cecul nu se poate încasa.

- ❑ *Trasul (beneficiarul):*

În cazul în care cecul este barat sau barat pentru un anumit cont, atunci astfel de instrucțiuni trebuie implementate.

- ❑ *Conținutul instrumentului:*

În cazul în care există diferențe între suma înscrisă în cuvinte și suma înscrisă în cifre, suma plătitibilă este cea menționată în cuvinte. Oricum, banca este împuternicită să returneze cecul neonorat pe care se înscrie “cuvintele și cifrele diferite”. Banca plătitoare are dreptul să solicite clientului său să-și completeze cecul cu termeni clari și corecți.

- ❑ *Semnătura trăgătorului:*

Semnătura trebuie și ea verificată pentru ca banca să fie sigură că semnătura de pe cec corespunde cu cea din specimenul de semnături păstrat cu grijă de bancă. Semnătura este una genuină.

- ❑ *Girarea (vezi Anexa 1):*

Girarea instrumentului reprezintă operațiunea prin care se transmit, o dată cu remiterea și toate drepturile rezultate din cec. Girarea reprezintă o mențiune făcută pe verso-ul cecului în favoarea oricui, inclusiv în favoarea trăgătorului. Noul beneficiar poate, la rândul său, să gireze cecul.

În literatura de specialitate englezească³, sunt cunoscute două tipuri de girare:

1. *Girarea în alb*: în cazul în care nu este indicată nici o persoană la girare. O astfel de girare în alb poate transforma ordinul cecului într-un cec la purtător;
2. *Girarea specială*: este cazul în care cel care girează cecul specifică și persoana în favoarea căreia este girat cecul.

3.3 Circuitul cecului în baza Legii nr. 59/1934 asupra cecului, cu modificările și completările ulterioare

3.3.1 Introducere

Cecul reprezintă un instrument de plată utilizat de titularul contului bancar cu disponibil corespunzător în contul respectiv. Fondurile disponibile au rezultat dintr-un depozit bancar, din operațiuni de încasari sau din acordarea unui credit.

Cecul este un instrument de plată care pune în legătură, în procesul creării sale trei persoane:

- **Trăgătorul** este persoana care creează instrumentul (emite cecul), el fiind titularul contului bancar.
- **Trasul** este întotdeauna banca la care trăgătorul are un cont bancar deschis. Trasul va plăti cecul prezentat *numai dacă* trăgătorul are disponibil suficient în contul său.
- **Beneficiarul** este persoana care va primi banii. Această persoană poate să fie o terță persoană sau însuși trăgătorul.

Instrumentul este creat de **trăgător** care, în baza unui depozit constituit la bancă, dă un ordin necondiționat acesteia (**trasul**) să plătească o sumă determinată unei terțe părți (sau însuși trăgătorului), aflate în poziția de **beneficiar**.

---

³ Palfreman David, *Banking: the legal environment*, London, Pitman Publishing, 1994

Ca urmare, în circuitul cecului, cele trei persoane puse în legătură prin cec efectuează toate operațiunile legate de acest instrument în nume propriu: trăgătorul emite cecul, proprietarul legitim îl încasează, iar trasul îl plătește.

Pentru ca trăgătorul să poate emite cecuri, banca trebuie să-i elibereze clientului său un carnet de cec care conține formulare de cecuri în alb.

Proprietarul carnetului de cecuri completează formularul, îl semnează și predă beneficiarului care îl va prezenta, la rândul său, băncii sale pentru încasare.

Pentru a fi valabil, cecul trebuie să conțină următoarele mețiuini obligatorii⁴ (vezi Anexa 1):

- **denumirea “CEC”** înscrisă chiar în textul instrumentului;
- **ordinul necondiționat de a plăti** o anumită sumă de bani;
- **numele trasului**, respectiv numele băncii la care trăgătorul are un cont deschis;
- **locul plății**, respectiv localitatea și adresa băncii la care plata urmează a fi efectuată;
- **data și locul emiterii instrumentului**, respectiv ziua, luna, anul, precum și numele localității;
- **semnătura trăgătorului**.

3.3.2 Transmiterea unui cec

Posibilitățile de circulație⁵ ale unui cec sunt:

- a) *Simpla remitere* – este cazul cecului la purtător care în momentul emiterii, nu indică expres beneficiarul sau poartă mențiunea la „purtător”. Acest cec, urmează a fi plătit fie persoanei desemnate ca beneficiar, fie deținătorului instrumentului.

---

⁴ Legea nr.59/1934 asupra cecului, cu modificările ulterioare

⁵ Banca Națională a României – *Instrumente de plată*, octombrie 1994

- b) *Cesiunea de creanță ordinară* - în cazul în care un cec este emis pe numele unei anumite persoane și conține mențiunea „nu la ordin”. În acest caz, numai persoana nominalizată poate să-l încaseze.
- c) *Girarea* - operațiunea prin care se transmite, o dată cu remiterea și toate drepturile rezultate din cec. Girarea reprezintă o mențiune făcută pe verso-ul cecului în favoarea oricui, inclusiv în favoarea trăgătorului.

3.3.3 *Plata unui cec*

Cecul este plătit numai la vedere, adică la prezentarea acestuia la bancă.

În România, termenele de prezentare la plată a cecurilor emise și plătibile sunt:

- 8 zile, pentru cecurile plătibile chiar în localitatea în care a fost emis;
- 15 zile, în celelalte cazuri.

Aceste termene sunt calculate începând cu ziua următoare datei emiterii cecului.

Prezentarea cecului după expirarea termenului legal are ca efect pierderea dreptului legal de acțiune împotriva giranților anteriori în cazul în care cecul nu ar fi plătit.

Legea cecului stipulează că, **toate persoanele care în orice calitate s-au obligat prin cec (trăgător, giranți), sunt responsabile solidar în ceea ce privește plata cecului respectiv, cu toate că obligațiile au fost asumate în momente diferite.**

3.3.4 *Tipuri de cecuri*

Cele mai importante tipuri de cecuri utilizate în România sunt:

- a) *cecul la purtător*. Acesta reprezintă instrumentul care conține în textul său o mențiune specială “la purtător” sau “plătibil la purtător” sau nu conține nici o mențiune.
- b) *cecul barat*. Acesta reprezintă instrumentul pe care trăgătorul sau posesorul cecului poate face o barare prin înscrierea a două linii paralele, orizontale sau oblice pe fața cecului; aceasta înseamnă că

beneficiarul

va trebui să recurgă la serviciile unei bănci pentru încasarea sumei înscrise pe cec.

Bararea poate fi:

- **generală** - atunci când nu se specifică nici o mențiune între cele două linii;
- **specială** - atunci când între cele două linii se specifică denumirea unei bănci.

Bararea generală poate fi transformată în barare specială.

c) *cecul certificat* – prin acest instrument, banca (trasul) confirmă pe cec existența disponibilului necesar efectuării plății, iar persoana care a emis cecul (trăgătorul) nu mai poate retrage fonduri din contul său până la expirarea perioadei de prezentare.

d) *cecul de călătorie* – este instrumentul prin care trăgătorul poate condiționa plata aceluia de identitatea dintre semnătura persoanei care a primit cecul (posesorul) și semnătura persoanei care încasează cecul respectiv la prezentare. De fapt, posesorul cecului depune o primă semnătură pe cec în momentul în care îl cumpără, iar a doua semnătură o face în momentul încasării aceluia, în prezența funcționarului bancar de la ghișeu al băncii sau în momentul efectuării unei plăți, în prezența beneficiarului. Acest instrument de plată este un instrument sigur.

În Anexa 1 se pot observa diverse tipuri de cecuri românești și de circulație internațională.

3.3.5 Schema circulației unui cec (exemplu)

SC “Atlas” SRL cumpără de la magazinul SC “Star” SRL produse electronice în sumă de 5.000.000 lei.

SC “Atlas” SRL deține un cont curent deschis la Banca “X” SA, în timp ce SC “Star” SRL deține un cont curent deschis la Banca “Y” SA.

În baza disponibilului din contul său curent, Banca “X” SA îi eliberează SC “Atlas” SRL un carnet de cecuri.

În momentul în care reprezentantul SC “Atlas” SRL cumpără mărfurile, el completează cu toate datele necesare, precum și cu suma care reprezintă echivalentul valoric al produselor electronice cumpărate, o filă din carnetul de cec, pe care o semnează și pe care o înmânează reprezentantului magazinului.

Din acel moment, SC “Atlas” SRL a devenit trăgătorul, Banca “X” SA trasul, iar SC “Star” beneficiarul.

SC “Star” SRL prezintă cecul Băncii “Y” SA și îl transmite Băncii “X” SA pentru a fi încasat.

Banca “X” SA achită cecul Băncii “Y” SA.

În felul acesta, se stinge obligația de plată a SC “Atlas” SRL față de SC “Star” SRL, lucru pe care puteți să le vedeți în Anexa 2.

Rolul băncilor

În momentul în care clienții unei bănci (trăgătorii) emit cecuri, acestea trebuie să fie prezentate la bancă (banca plătitoare) pentru a fi încasate. Banca are obligația de a plăti cecul în favoarea clienților săi în condițiile următoare:

- clientul are suficiente fonduri disponibile în contul său;
- cecul a fost tras corect și semnat de către client (trăgător);
- nu există nici un alt motiv legal pentru ca banca să nu efectueze plata.

Beneficiarul băncii are obligația de a colecta cecurile de la propriii săi clienți pentru încasare. Banca va remite cecurile spre plată.

3.4 Standing order⁶

Există anumite plăți care trebuie să se efectueze cu regularitate. În cazul neefectuării la timp a plății contravalorii unui bun sau serviciu, pot apărea perturbații.

Standing order reprezintă mijlocul prin care băncile pot să se asigure că anumite plăți curente către anumite persoane juridice și organizații sunt

---

⁶ termen englezesc întâlnit, în literatura de specialitate cu traducerea de „ordin permanent”

efectuate la data scadenței. (Aceste plăți pot fi efectuate odată pe an, trimestrial, lunar sau oricând sunt solicitate).

Acest lucru presupune că numai clientul poate să-și efectueze plățile regulate importante. Pentru aceasta, clientul trebuie să-și informeze banca cu privire la detaliile necesare pentru efectuarea plății, de exemplu: suma de bani care urmează a fi plătită, unde și cum se va efectua plata.

După primirea acestor detalii, banca va prelua responsabilitatea efectuării în termen a plăților respective:

- din contul clientului;
- în contul persoanei/organizației numite.

Clientul poate efectua plăți prin oricâte standing orders dorește. Detalii cu privire la efectuarea fiecărei plăți prin standing order payment apar în extrasul de cont al clientului.

În Anglia, în vederea efectuării plății printr-un standing order, clientul băncii trebuie să completeze numai un formular obținut de la ghișeul băncii. Cele mai importante informații pe care clientul trebuie să le completeze sunt următoarele:

- detalii cu privire la contul clientului;
- detalii cu privire la contul bancar al persoanei/organizației către care clientul efectuează plata;
- denumirea persoanei/organizației în contul căreia clientul efectuează plata;
- suma fiecărei plăți regulate etc.

În România, Banca Națională a României a adoptat norme-cadru⁷ pentru executarea de către banca plătitorului, la date și în sume fixate în prealabil, de ordine de plată în favoarea unui terț, denumite ordine de plată programată, iar conform practicii internaționale, STANDING ORDER, prescurtat OPP.

---

⁷ Norma-cadru nr. 9 din 13/06/1996, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 179 din 06/08/1996 privind executarea ordinilor de plată programată (STANDING ORDER)

Obiectul normelor-cadru amintite îl constituie executarea ordinelor de plată în cazul în care banca destinatară diferă de banca plătitorului, iar executarea are loc pe circuit interbancar.

Banca plătitorului execută ordinele de plată programată numai pe baza clauzelor contractuale convenite expres în acest scop cu plătitorul prin contract încheiat cu respectarea legii și a reglementărilor Băncii Naționale a României.

Banca plătitorului semnează, în baza normelor-cadru, numai contracte care cuprind următoarele date de identificare obligatorii:

a) desemnează tipul contractului cu una dintre denumirile protejate prin reglementările și activitatea Băncii Naționale a României, prin utilizarea în titlul și, ori de câte ori este necesar, în cuprinsul contractului, a mențiunii „Plata prin OPP” sau plata prin „STANDING ORDER”;

b) numele sau denumirea plătitorului ca parte a contractului;

c) denumirea băncii plătitorului ca parte a contractului și ca bancă inițiatoare;

d) numele sau denumirea beneficiarului, inclusiv codul fiscal;

e) denumirea băncii beneficiarului ca bancă;

f) un cont al plătitorului deschis la banca plătitorului, din disponibilul căruia să poată fi provizionată plata, în vederea executării fiecăruia dintre ordinele de plată, programată de plătitor;

g) un cont al beneficiarului deschis la banca destinatară pentru toate ordinele de plată executabile prin contract.

Banca plătitorului verifică înaintea semnării datelor de identificare obligatorii ale plătitorului, cele ale beneficiarului fiind declarate pe propria răspundere de către plătitor, inclusiv cele codificate, din punct de vedere al acurateței, actualității, și unicității, pentru limitarea riscurilor generale de erori de identificare. În caz de incertitudine asupra unor date, părțile pot conveni prin contract răspunderi corespunzătoare.

În vederea limitării riscurilor la plată, banca plătitorului va accepta, prin semnarea contractului, numai mandatul plătitorului care:

a) autorizează banca plătitorului ca pentru fiecare dintre plățile la termen în favoarea beneficiarului care sunt programate în contract, printr-un șir de sume și date calendaristice fixate biunivoc în mod obligatoriu:

- ◆ la o dată acoperitoare stabilită sau nu în contract, banca plătitorului să provizioneze pe seama plătitorului resurse bănești cel puțin egale cu cele din programare, în scopul executării ordinului de plată corespunzător în favoarea beneficiarului;
- ◆ banca plătitorului să execute la rând ordine de plată numai pentru sume egale celor programate cu plătitorul conform contractului și la date care să permită încadrarea în obligațiile asumate față de plătitor;

b) nu condiționează executarea fiecărui ordin de plată de vreun alt consimțământ al plătitorului decât cel dat prin contract sau de vreo altă condiție care să modifice sumele și datele programate pentru fiecare plată, fără să fi fost prevăzute expres astfel de posibilități în contract, inclusiv răspunderile plătitorului pentru consecințe;

c) dispoziția de a plăti să fie formulată fără echivoc asupra unor resurse bănești și de timp legale, certe, oportune și limitate, inclusiv prin referirea la modalități, intervale de timp și proceduri pentru notificarea modificărilor determinate de părți prin contract sau în cazul încetării mandatului.

Banca plătitorului va conveni cu plătitorul orice clauze asiguratorii care să prevină, să repartizeze și să limiteze riscurile la plată datorate părților contractante, în primul rând, pe cele ce se pot produce în caz de încetare a mandatului prin efectul schimbărilor statutare ori al modificărilor situației patrimoniale a părților.

Banca plătitorului va înregistra în mod obligatoriu în conținutul ordinului de plată prin OPP pe care îl execută referințe care să permită accesul ulterior la conținutul economic al tranzacției care a generat plata respectivă sau referiri pentru identificarea contractului, minimum mențiunea „OPP”, precum și numărul și data înregistrării contractului la banca plătitorului după care să poată fi regăsit.

3.5 Ordinul de plată

În România, în conformitate cu Norma – cadru⁸ nr. 15 din 19/08/1994 privind ordinul de plată pe suport hârtie, cu modificările ulterioare, plățile în lei se efectuează prin utilizarea ordinului de plată irevocabil pe suport hârtie (vezi Anexa 3).

Ordinul de plată pe suport hârtie reprezintă orice dispoziție necondiționată dată în formă scrisă unei instituții de credit de a plăti o anumită sumă de bani, unui beneficiar, care conține următoarele mențiuni obligatorii:

a. ordinul necondiționat de a plăti o anumită sumă de bani în cifre și litere; ordinul trebuie să fie clar și precis exprimat și să se refere la plata unei sume de bani exprimată în lei;

b. numele sau denumirea plătitorului, așa cum figurează în Registrul Comerțului sau în actul de identitate și, după caz, numărul contului acestuia la societatea bancară inițitoare conform codificării acesteia;

c. numele sau denumirea beneficiarului, așa cum figurează în Registrul Comerțului sau în actul de identitate și, după caz, numărul contului acestuia deschis la societatea bancară destinatară conform codificării acesteia;

d. denumirea societății bancare inițitoare așa cum figurează în Registrul Comerțului;

e. denumirea societății bancare receptoare așa cum figurează în Registrul Comerțului;

f. elementul care să permită autentificarea emitentului de către societatea bancară inițitoare este semnătura emitentului sau a unei persoane recunoscute de societatea bancară receptoare ca împuternicită a emitentului; semnătura trebuie să fie autografă, manuscrisă și executată cu cerneală sau alte substanțe chimice de culoare albastră sau neagră care să nu se degradeze înainte de expirarea perioadei de arhivare;

g. denumirea de „ORDIN DE PLATĂ”, înscrisă în clar și la vedere pe aceeași față a formularului OPH pe care se află înscrisă suma;

h. data emiterii, care trebuie să fie unică, posibilă și certă;

---

⁸ publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I nr. 119 bis din 14/06/1995

i. informații din care să se poată reconstitui șirul neîntrerupt al circulației OPH pe parcursul efectuării transferului-credit până la finalizarea acestuia.

În cazul ordinelor de plată puse în circulație de organizațiile cooperatiste de credit autorizate de Banca Națională a României să funcționeze în conformitate cu Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97/2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 200/2002, la redactarea OPH se vor avea în vedere următoarele:

pe fața OPH:

a) după înscrisul „DE LA BANCA” se va completa denumirea unității casei centrale a cooperativelor de credit sau, după caz, denumirea unității cooperativei de credit inițiatoare;

b) după înscrisul „LA ADRESA/BANCA” se va completa denumirea unității casei centrale a cooperativelor de credit sau, după caz, denumirea unității cooperativei de credit a beneficiarului;

pe versoul OPH:

a) după înscrisul „Banca” se va completa denumirea casei centrale a cooperativelor de credit sau, după caz, denumirea cooperativei de credit intermediare;

b) după înscrisul „Unitatea” se va completa denumirea unității casei centrale a cooperativelor de credit sau, după caz, denumirea unității cooperativei de credit intermediare.

3.6 SWIFT

Inițiale SWIFT provin de la numele societății pe acțiuni, cu scop nelucrativ *Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication*, societate înființată la data de 3 mai 1973, cu sediul la Bruxelles, guvernată de legea belgiană. Societatea a fost creată pentru a accelera transferul de fonduri și mesaje între băncile membre. Băncile acționare (239) erau americane, canadiene și europene. Societatea și-a propus, de la bun început,

modernizarea și îmbunătățirea sistemelor de plăți internaționale, a relațiilor bancare, în general, prin implementarea programelor informatizate.

În prezent, SWIFT-ul funcționează sub forma unei rețele private de teletransmisiune, închiriată administrațiilor care dețin monopolul telecomunicațiilor.

Sistemul funcționează prin intermediul legăturilor de telecomunicații dintre calculatoarele băncilor care permit o transmitere rapidă a mesajelor. Sistemul este folosit atât pentru a executa transferuri telegrafice transmise, anterior, prin cablu sau telegraf, cât și pentru transmiterea ordinelor internaționale de plată ale băncii făcându-se posibilă o transmitere mai rapidă a instrucțiunilor clienților băncii. Atunci când instrucțiunile sunt transmise în acest fel, se spune că banca a transmis *un mesaj SWIFT*, iar pentru transferurile telegrafice fraza utilizată este *un mesaj SWIFT urgent*.

Astăzi, gama operațiunilor ce se pot efectua prin rețeaua SWIFT s-a extins. Astfel, pe lângă operațiunile amintite, se pot realiza operațiuni de portofoliu, confirmări de tranzacții, operațiuni de schimb monetar, deschidere de credite documentare, ordine de plată, precum și o serie de mesaje cu privire la avizele de credit și extrasele de cont.

SWIFT⁹-ul prelucrează informațiile (de exemplu date, texte sau comenzi) sub forma mesajelor. Din punctul de vedere al utilizatorului, mesajele sunt transmise fie:

- de la un utilizator către un alt utilizator (mesaje bancare normale cum ar fi, de exemplu, transferul unui client); sau
- de la un utilizator către sistem (de exemplu: solicitarea unor informații); sau
- de la sistem către un utilizator (de exemplu: răspunsuri la solicitările de informații).

Un mesaj poate conține: unul sau mai multe antete în care se dau informații cu privire la mesaje, corpul mesajului care este de fapt textul acestuia și una sau mai multe chei de control.

Mesajele sunt privite din punctul de vedere al sistemului SWIFT. Toate mesajele introduse în sistem de către un utilizator sunt mesaje input (de intrare); toate mesajele pe care sistemul le furnizează unui utilizator sunt mesaje output (de ieșire).

---

⁹ Watson A. – *Finance of international trade*, 4th edition, London, Chartered Institute of Bankers, 1992

Există 9 categorii de mesaje transmise de la un utilizator la altul, cunoscute sub numele de *categoriile de la 1-9*. În plus, mai există o categorie separată pentru mesajele care se schimbă între un utilizator și sistem, numită *categoria 0*.

Securitatea sistemului SWIFT îndeplinește patru obiective, și anume:

- ❑ Confidențialitate – informația este dezvăluită la locații autorizate și numai persoanelor autorizate;
- ❑ Integritate – informația transmisă este o informație completă, exactă și valabilă;
- ❑ Disponibilitate – informația, precum și serviciile asociate sunt accesibile și pot fi folosite atunci când este necesar;
- ❑ Responsabilitate – fiecare persoană autorizată să utilizeze sistemul trebuie să fie responsabilă.

Confidențialitatea și integritatea sunt asigurate prin securitatea mijloacelor de transmisie, de livrare și stocare a mesajului; prin validarea mesajelor și prin autentificarea utilizatorilor.

În prezent, pe plan internațional există un ISO Bank Identifier Code (BIC)¹⁰ care identifică instituțiile financiare. Primele 8 caractere ale codului BIC reprezintă destinația și sunt constituite după cum urmează:

Codul băncii (instituției financiare)	4 caractere
Codul țării	2 caractere
Codul localității	2 caractere

Codul băncii, al țării și cel al localității sunt componente obligatorii ale codului BIC. În plus, se poate utiliza și un cod de 3 caractere pentru o sucursală opțională a instituției utilizatoare.

Sunt cunoscute 3 tipuri importante de mesaje SWIFT¹¹:

- **System Messages**¹² (MT categoria 0) – care se referă la primirea sau trimiterea mesajelor;
- **User-to-User Messages**¹³ (MT categoriile 1-9) – mesaje care îl împuternicesc pe utilizator să efectueze tranzacțiile financiare;

---

¹⁰ Cod de identificare al băncii

¹¹ SWIFT User Handbook Network Acces Guide, august 1998

¹² mesajele sistemului

- **Service Messages** (or Control Messages)¹⁴ – care se referă la comenzile sistemului.

SWIFT oferă în lumea întreagă sprijin clienților săi, acoperind toate problemele tehnice, operaționale și administrative. Ajutorul acordat este disponibil 24 de ore pe zi, șapte zile pe săptămână și în mai multe limbi străine.

Avantajele rețelei constau în:

- * **confidențialitatea mesajelor** – aceasta este garantată prin procedura de codificare, ceea ce împiedică orice posibilitate de decriptare sau scurgere frauduloasă;
- * **durata de transmitere a mesajelor este redusă** în cazul în care destinatarul este liber să le primească;
- * **arhivarea mesajelor** în cadrul centrelor de comutare naționale permite aderenților să obțină copii, în caz de necesitate;
- * **costul transmisiunilor nu depinde de distanță.**

---

¹³ mesajele transmise de la un utilizator la altul

¹⁴ mesaje de control

Teste

1. Enumerați câteva instrumente de plată similare numerarului.
2. Ce este un cec?
3. Care sunt principalele elemente verificate de către un casier bancar la primirea cecului?
4. Definiți girarea și menționați cele două tipuri de girare prevăzute de legislația românească.
5. Care sunt cele trei părți implicate în derularea cecului?
6. Enumerați principalele mențiuni obligatorii ale cecului.
7. Descrieți procesul transmiterii cecului în baza Legii nr. 59/1934.
8. Enumerați și definiți cele mai importante tipuri de cecuri în baza Legii nr. 59/1934.
9. Enumerați principalele posibilități de circulație ale cecului.
10. Ce este polița bancherului sau Standing order?
11. Care sunt datele de identificare obligatorii ale ordinului de plată programată conform Normelor-cadru nr. 9/1996?

12. Definiți ordinul de plată pe suport hârtie și enumerați principalele mențiuni obligatorii conform Normelor-cadru nr. 15/1994.
13. În ce constă un mesaj SWIFT?
14. Enumerați cele trei tipuri de mesaje SWIFT.
15. Ce reprezintă SWIFT-ul?

TIPURI DE CECURI

❖ Cecul barat – modelul românesc:

<p>CEC BARAT BANCA YYY BA.302 00000000</p> <p>data: _____</p> <p>suma de LEI (moneda)</p> <p>_____</p> <p>(in cifre)</p> <p>Trăgător: _____</p> <p>Beneficiar: _____</p> <p>Tras pentru: _____</p> <p>Semnătura trăgătorului: _____</p>		<p>ADRESA BANCII YYY</p> <p>BANCA YYY BA.302 00000000</p> <p>Plătit în schimbul acestui CEC emis la _____ (localitatea) _____ (data)</p> <p>stipulat _____</p> <p>(in litere)</p> <p>suma de LEI (moneda) _____ (in cifre)</p> <p>lui _____ sau la ordinul său.</p> <p>Plătibil la _____ Compensabil la _____</p> <p>(denumirea unității bancare trase și adresa)</p> <p>Cod fiscal _____</p> <p>Semnătura trăgătorului L.S.</p> <p>Cont nr. _____</p> <p>Cod _____</p>	
---	--	--	--

SPECIMEN

© P.A. Impremăriile Bancii Naționale

*Vă rugăm ca această porțiune să nu fie scrisă sau stampilată *

<p>1) GIRANT</p> <p>Girat către _____</p> <p>Data _____</p> <p>Semnătura girant L.S.</p>	
<p>2) GIRANT</p> <p>Girat către _____</p> <p>Data _____</p> <p>Semnătura girant L.S.</p>	

*Vă rugăm ca această porțiune să nu fie scrisă sau stampilată *

❖ Diverse tipuri de cecuri utilizate pe plan internațional:

Anna Chiasson
500 Beaverbrook Ct
Fredericton NB
E4B 2H8

Cheque # 123
September 16 20 01

Pay to the Order of NBCC Student Bookstore \$ 343.53
Three hundred and forty-three 53/100 Dollars

Bank
123 Waters St.
Fredericton NB
E2B 4H6

Anna Chiasson

123456 789 987 654 321

FR064-698-493

Steve Pike 1/3/99

€ 100

American Express Travelers Cheque

NYZ Company
Steve Pike

#4693492 #020005099534*476469840202#

U.S. \$100 united states dollar travelers cheque U.S. \$100

PE83-528-890 8000-0006

One Hundred U.S. Dollars

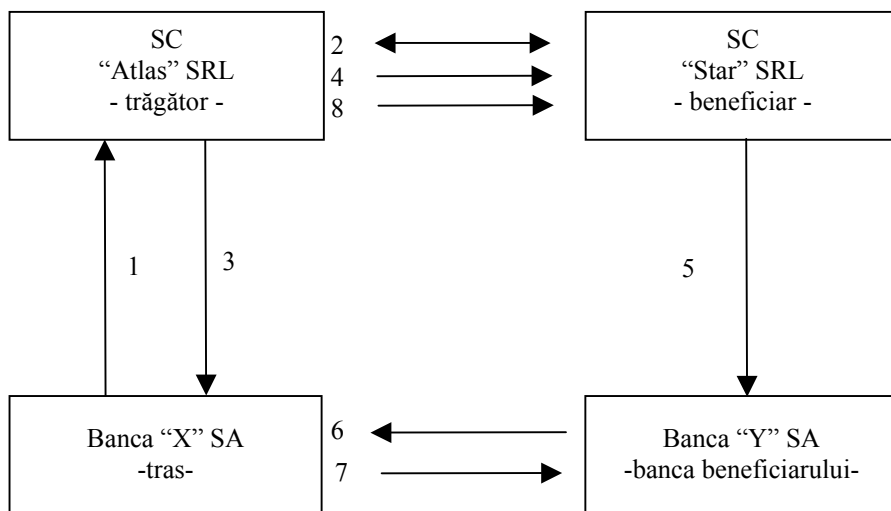
MasterCard

Thomas Cook

Signature of holder

1:800000064: 26 15 83 5 28 89 0 61

SCHEMA CIRCULAȚIEI UNUI CEC

Explicații:

1. Emiterea carnetului de cec;
2. Încheierea contractului de vânzare-cumpărare;
3. SC "Atlas" SRL trage un cec asupra Băncii "X" SA;
4. Aceasta remite cecul tras asupra Băncii "X" SA;
5. Aceasta prezintă cecul Băncii "Y" SA;
6. Aceasta prezintă cecul la plată;
7. Datoria este stinsă;
8. Banca achită cecul.

ORDINUL DE PLATĂ

ORDIN DE PLATA NR. _____		PLATITI _____	LEI, ADICA _____
PLATITOR : _____		PRIMIREA / ACCEPTAREA:	LEI CATRE BENEFICIAR : _____
DIN CONT: _____	L.S.	IN CONT: _____	
DE LA BANCA: _____	R _____ A	LA ADRESA / BANCA: _____	L.S.
REPREZENTAND: _____	Semnatura	Semnatura	Semnatura
VEȚI PLATI NUMAI PRIN: _____	LA DATA DE P _____	DATA EMITERII _____	1

INTERMEDIARI		
Compensabil la: <input style="width: 100%;" type="text"/> L.S. Semnatura _____ C	1 Banca _____ Unitatea _____ Data acceptarii : _____ Semnatura _____ L.S.	2 Banca _____ Unitatea _____ Data acceptarii : _____ Semnatura _____ L.S.
3 Banca _____ Unitatea _____ Data acceptarii : _____ Semnatura _____ L.S.	4 Banca _____ Unitatea _____ Data acceptarii : _____ Semnatura _____ L.S.	5 Banca _____ Unitatea _____ Data acceptarii : _____ Semnatura _____ L.S.